Euskal Herriko Ahotsak

ahotsak.com

Esteban Olaizola Mitxelena Moneko

Lezo, Gipuzkoa
(1944)

Aurkibidea

Biografia

1944an jaio zen Esteban, Lezoko "Marrukene" (Marrokoenea) baserrian. Oiartzuarra zuten ama, Bidegurutzeta baserrikoa, eta aita ere Oiartzunen jaioa, nahiz eta oso umetan Lezora bizitzera joan, Audelera. Sei senide izan ziren, baina bost atera ziren aurrera. 14 urterekin fundizioan hasi zen lanean, Lezon bertan. Futbolean jokatutakoa da, baita Errealean ere, gazte mailan. Xeli Tarragonarekin ezkondu zen Igantziko San Juan Xarren. Mendizalea. Gerraosteko hainbat jakingarri eta pasadizo kontatzen ditu.

Zintak

LEZ-070

- **Proiektua**: Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Errazkin, Aitor
- **Data**: 2016-09-05
- **Iraupena**: 82 min
- **Euskarria**: Bideo digitala
- **Kodifikatzailea**: Errazkin, Aitor

LEZ-071

- **Proiektua**: Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Errazkin, Aitor
- **Data**: 2016-09-05
- **Iraupena**: 43 min
- **Euskarria**: Bideo digitala
- **Kodifikatzailea**: Garmendia, Mirari

LEZ-121

- **Proiektua**: Badiako ikastola txikiak
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Etxeberria, Idoia
- **Data**: 2025-04-04
- **Iraupena**: 77 min
- **Euskarria**: Bideo digitala
- **Kodifikatzailea**: Sapsootham, Itziar

Pasarteak

1. Bost senide

- **Erref**: LEZ-070/002

- **Iraupena**: 0:01:40. **Hasi**: 00:02:07. **Bukatu**: 00:03:47
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:
Seniderik zaharrena, seigarrena, jaioberritan hil zen eta ez zuten ezagutu. Haur asko hiltzen zen lehen.

2. Baserria, pasoko tokia

- **Erref**: LEZ-070/003
- **Iraupena**: 0:02:20. **Hasi**: 00:03:47. **Bukatu**: 00:06:07
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak

Laburpena:
Lehengusuak askotan elkarrekin. Euren baserria pasoko tokia zen. Gaintxurizketako baserritarrekin harreman handiagoa Lezoko kalekoekin baino.

3. Jendea ikaratzeko istorioak

- **Erref**: LEZ-070/004
- **Iraupena**: 0:00:47. **Hasi**: 00:06:07. **Bukatu**: 00:06:54
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak

Laburpena:
"Sakamantekas"-enak eta gisako istorioak.

4. Urte guztiko babarruna lapurtu

- **Erref**: LEZ-070/005
- **Iraupena**: 0:01:41. **Hasi**: 00:06:54. **Bukatu**: 00:08:35
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baratzea eta soroa
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:
Urte guztiko babarruna lapurtu zieten, behinola, baserritik. Arropa ere faltan sumatu izan zuten, behin edo behin.

5. Babarrunak aletzen

- **Erref**: LEZ-070/007
- **Iraupena**: 0:03:28. **Hasi**: 00:09:30. **Bukatu**: 00:12:58
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baratzea eta soroa

Laburpena:
Arrosarioa errezatu ohi zuten, iluntzean, babarrunak aletzen hasiz gero. Errezuetako hizkerarekin arazoak. Jainko "hilezkorra" esan ordez, "egoskorra" esaten omen zuten. Gazteleraz aritzeko joeraz.

6. Jangoiko "egoskorra" eta "meza nagusia"

- **Erref**: LEZ-070/008
- **Iraupena**: 0:01:23. **Hasi**: 00:12:58. **Bukatu**: 00:14:21
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Lexikoa

Laburpena:
Estebanek bere logika propioarekin izendatzen zituen gauzak.

7. "Moneko", anaiaren izengoitia

- **Erref**: LEZ-070/010
- **Iraupena**: 0:01:46. **Hasi**: 00:14:52. **Bukatu**: 00:16:38
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Gaitzizenak

Laburpena:
Anaia zaharrenari jarri zioten izengoitia, eta Estebani ere hala deitzen hasi zitzaizkion gero. Amak ez zuen gustuko, baina gaur egun Esteban ezagutzen duen askok ez daki bere izenik, eta "moneko" esaten diote.

8. Salaberritarrak, goitizenak jarri zaleak

- **Erref**: LEZ-070/011
- **Iraupena**: 0:03:08. **Hasi**: 00:16:38. **Bukatu**: 00:19:46
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Gaitzizenak

Laburpena:
Bere bizitzan zehar entzundako hainbat izengoiti aipatzen ditu Estebanek.

9. Txikitako jostaketak; jostailurik ez

- **Erref**: LEZ-070/013
- **Iraupena**: 0:01:37. **Hasi**: 00:20:04. **Bukatu**: 00:21:41
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak

Laburpena:
Goitiberak egiten zituzten. Zipoka ere jostatzen ziren. Potoarekin gordeketan, kaniketan "kulebrilla" egiten... Jostailurik ez zuten.

10. Lehengusuaren baloia

- **Erref**: LEZ-070/014
- **Iraupena**: 0:02:03. **Hasi**: 00:21:41. **Bukatu**: 00:23:44
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Erlijioa » Ohiturak eta bizimodua » Eliza giroko ospakizunak » Gabonak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak
- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Gaixotasunak

Laburpena:
Kamioi batek lehengusuaren baloia gurpil azpian hartu zuenekoa kontatzen du Estebanek.

11. Amek lan handia egiten zuten

- **Erref**: LEZ-070/015
- **Iraupena**: 0:01:16. **Hasi**: 00:23:44. **Bukatu**: 00:25:00
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko zereginak
- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna

Laburpena:
Etxean ur txorrotarik gabeko garaiak bizi izan zituen Estebanek. Amak lan handia egiten zuen etxean; ama gehienek.

12. Jornala etxean entregatzen genuen

- **Erref**: LEZ-070/018
- **Iraupena**: 0:02:37. **Hasi**: 00:27:18. **Bukatu**: 00:29:55
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Garraioak » Autobusak
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:
Estebanek ez du gogoan gurasoekin egindako irteera handirik. Kapritxorik ez zen izaten etxean. Arreba txikiak bai, ordea. Harek gogoan omen du gurasoekin noizbait kanpoan afaldu izana.

13. Guadalupeko nobenetara, Lezotik

- **Erref**: LEZ-070/019
- **Iraupena**: 0:02:03. **Hasi**: 00:29:55. **Bukatu**: 00:31:58
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizkizunak eta otoitzak

Laburpena:
Lezon ohitura handia izan da Guadalupeko nobenetara joateko (Hondarribia). Jaizkibelen barrena joan ohi ziren.

14. Txitxarro bana Marrukenen

- **Erref**: LEZ-070/023
- **Iraupena**: 0:03:07. **Hasi**: 00:33:51. **Bukatu**: 00:36:58
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa » Tabernak eta jatetxeak

Laburpena:
Babarrunak urte-sasoi guztitan jan ohi zuten. Oilaskoak estimazio handia izaten zuen. Gabon batzutan txitxarro bana jan omen zuten etxean, eta Estebani ez zaio sekula ahaztu. Turroia ere jan omen zuten gau hartan.

15. San Juan Xarren ezkondu

- **Erref**: LEZ-070/027
- **Iraupena**: 0:04:55. **Hasi**: 00:41:13. **Bukatu**: 00:46:08
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ezkontzak

Laburpena:
Aierru mendi taldearekin egindako irteeretan ezagutu zuen emaztea. Biak lezoarrak izanik, bazuten elkarren berri, baina gerora elkar ezagutu eta Igantziko San Juan Xarren esposatu ziren.

16. Hamalau urterekin fundizioan lanean

- **Erref**: LEZ-070/029
- **Iraupena**: 0:02:41. **Hasi**: 00:46:19. **Bukatu**: 00:49:00
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Umetako lanak
- Ekonomia eta industria » Industria motak » Fundizioa

Laburpena:
Hamalau urterekin hasi zen Esteban fundizioan lanean. Ongi gogoan ditu lehendabiziko egun haiek.

17. Fundiziotik modelista-tailerrera

- **Erref**: LEZ-070/030
- **Iraupena**: 0:02:23. **Hasi**: 00:49:00. **Bukatu**: 00:51:23
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Lan-baldintzak
- Ekonomia eta industria » Lantegiak » Gipuzkoako lantegiak

Laburpena:
60 urterekin hartu zuen erretiroa Estebanek. Lanean hasi zen lehendabiziko egunetik kotizatu zuen Estebanek Gizarte Segurantzan.

18. Hainbat enpresatako lan-hitzarmen bereziak

- **Erref**: LEZ-070/032
- **Iraupena**: 0:01:35. **Hasi**: 00:51:38. **Bukatu**: 00:53:13
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Lan-baldintzak
- Ekonomia eta industria » Lantegiak » Gipuzkoako lantegiak

Laburpena:
Hainbat enpresatako lan-hitzarmen bereziak aipatzen ditu Estebanek. Soldaduska egitera joan behar zuen hainbat langilek ez zuen lanik galtzen, eta kotizatzen jarraitzen omen zuten, soldaduska garaian ere.

19. Gerra ondorenean goserik ez, baina falta bai

- **Erref**: LEZ-070/034
- **Iraupena**: 0:02:01. **Hasi**: 00:53:27. **Bukatu**: 00:55:28
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura
- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:
Esne-hautsak eta gurina eskaintzen zizkieten eskolan. Garai hartan etorkinek miseria handiagoa pairatu zuten.

20. Kanpotarren etorrera

- **Erref**: LEZ-070/035
- **Iraupena**: 0:03:15. **Hasi**: 00:55:28. **Bukatu**: 00:58:43
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Kanpoko jendearekin harremana
- Euskara » Euskararen egoera
- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura
- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:
Normaltasunez bizi izan zuten kanpotarren etorrera, baina hizkuntza kontuetan talka handi samarra izaten zen.

21. Euskaraz ez dakienarekin nola jokatu

- **Erref**: LEZ-070/036
- **Iraupena**: 0:02:02. **Hasi**: 00:58:43. **Bukatu**: 01:00:45
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:
Gai korapilatsua izan da beti euskaraz ez dakien jendearekiko hartu-emanetan hizkuntza hautuaren gaia.

22. Aita abertzalea

- **Erref**: LEZ-070/037
- **Iraupena**: 0:01:43. **Hasi**: 01:00:45. **Bukatu**: 01:02:28
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Jarrera politikoak » Abertzaleak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:
Aita abertzalea zuen Estebanek. Ama ez zen hainbeste lerratzen garaiko politika kontu eta aukeretara.

23. Artoa hartuta joan eta irinarekin itzuli

- **Erref**: LEZ-070/039
- **Iraupena**: 0:02:14. **Hasi**: 01:02:51. **Bukatu**: 01:05:05
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Artoa

Laburpena:
"Iyurrita"-ra joaten ziren arto-irin bila. Gaur egun Estebanek ez du taloekin ezer jakin nahi izaten. Sakarina ere ezagutu zuten, azukrearen partez.

24. Kontxako hondartza-futboleko txapelketa irabazi

- **Erref**: LEZ-070/040
- **Iraupena**: 0:03:29. **Hasi**: 01:05:05. **Bukatu**: 01:08:34
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Futbola
- Aisia » Kirola
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak
- Aisia » Oporrak

Laburpena:
Kontxako hondartza-futboleko txapelketa irabazi zuten behin, eta sari modura, bidaia bat jaso zuten, Madrilera. Madrilgo hotelean gertatutako pasadizoa ere kontatzen du.

25. Madrileko egonaldia (II) eta futbolean eginiko ibilera

- **Erref**: LEZ-070/042
- **Iraupena**: 0:01:42. **Hasi**: 01:09:30. **Bukatu**: 01:11:12
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Futbola
- Aisia » Oporrak

Laburpena:
Errealeko jubeniletan bi urte egin zituen Estebanek, afizio handia zuen, eta aritu zen erregionaletan ere, Errenteriako Tuoring KEn, baina soldaduska egin beharrarekin batera amaitu zen bere ibilera.

26. Lezoko Ahaldeguna

- **Erref**: LEZ-070/043
- **Iraupena**: 0:01:44. **Hasi**: 01:11:12. **Bukatu**: 01:12:56
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Futbola

Laburpena:
Lezon izan omen zen Aldeguna izeneko futbol talde bat. Berako Gure Txokoa taldearen zelaian jokatzen omen zuten.

27. Lezoarrak eta sanjuandarrak elkarrekin futbolean

- **Erref**: LEZ-070/044
- **Iraupena**: 0:02:18. **Hasi**: 01:12:56. **Bukatu**: 01:15:14
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Futbola

Laburpena:
Hordartza-futbolean aritzeko taldea osatu zuten sanjuandarren eta lezoarren artean. Pasarte batzuk gorago aipatu bezala, Kontxako txapelketa irabazi zuten, eta herriko bandak ongi etorria egin zien Pasai Donibaneko plazan.

28. Lezoarren trainerua eta sanjuandarrekiko harremana

- **Erref**: LEZ-070/045
- **Iraupena**: 0:05:38. **Hasi**: 01:15:14. **Bukatu**: 01:20:52
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Inguruko herriak eta auzoak

- Aisia » Kirola » Arrauna

Laburpena:
Giro ona izan da beti sanjuandar eta lezoarren artean, tarteka tirabiraren bat edo beste piztu izan den arren. Estebanek gogoan du Kontxako bandera egun bateko gertakari sonatua.

29. Traineruei buruz

- **Erref**: LEZ-071/002
- **Iraupena**: 0:01:34. **Hasi**: 00:00:14. **Bukatu**: 00:01:48
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Arrauna

Laburpena:
Arraunlariak orduan baserritarrak ziren.

30. Mendizaletasun handia

- **Erref**: LEZ-071/004
- **Iraupena**: 0:01:22. **Hasi**: 00:03:30. **Bukatu**: 00:04:52
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Mendia eta hondartza » Mendizaletasuna

Laburpena:
Ibiltzea gustatzen zaio batez ere, mendi tontor handiak igotzea baino. "Jaizkibel" mendi taldearekin egiten ditu irteerak.

31. Istripuak lanpernen bila joanda

- **Erref**: LEZ-071/005
- **Iraupena**: 0:01:54. **Hasi**: 00:04:52. **Bukatu**: 00:06:46
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Mendia eta hondartza

Laburpena:
17 urterekin hil zen lagun bat lanperna bila joan eta olatuak kolpatuta. Berak nahiago du goragotik ibili.

32. Sakamantekasik ez itsasoan

- **Erref**: LEZ-071/006
- **Iraupena**: 0:01:27. **Hasi**: 00:06:46. **Bukatu**: 00:08:13
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Ipuinak, mitoak eta istorioak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia

Laburpena:
Inguruko iluntasunak nahiko errespetu ematen zien eta ez ziren itasora gerturatzen. Mutil koskorretan herrian egoten ziren, beraientzat ezer ez bazegoen ere.

33. Umetan harroketan jolasik ez

- **Erref**: LEZ-071/007
- **Iraupena**: 0:00:27. **Hasi**: 00:08:13. **Bukatu**: 00:08:40
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia

Laburpena:
Ez zieten bereziki debekatzen baina umetan ez ziren itsaso aldera jolastera joaten.

34. Eskolako makilaren astinduak

- **Erref**: LEZ-071/008
- **Iraupena**: 0:01:24. **Hasi**: 00:08:40. **Bukatu**: 00:10:04
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola

Laburpena:
Eskolan irakasleari ez zioten ezer ulertzen eta makila hausten zitzaionean, ikasleei berria ekartzeko eskatzen zien.

35. Neskekin harremantzeko zailtasunak

- **Erref**: LEZ-071/009
- **Iraupena**: 0:01:46. **Hasi**: 00:10:04. **Bukatu**: 00:11:50
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ligatzea

Laburpena:
Dena bananduta egiten zuten: eskola, dantza, irteerak...

36. Eskolan gaztelaniaz eta elizan euskaraz

- **Erref**: LEZ-071/010
- **Iraupena**: 0:02:40. **Hasi**: 00:11:50. **Bukatu**: 00:14:30
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren jarrera

Laburpena:
Irakasleak bazekien euskaraz, baina hala ere, erakusteko gaztelania erabiltzen zuen. Elizak, ordea, dotrina eta meza euskaraz ematen zituen.

37. Mandamentuak gogoratzn nahiko lan

- **Erref**: LEZ-071/011
- **Iraupena**: 0:02:15. **Hasi**: 00:14:30. **Bukatu**: 00:16:45
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra

Laburpena:
"Haragikeririk ez egitea" adibidez, ez zekiten zer esan nahi zuen ere. Apaizek ez zuten azaltzen. Buruz ikasi eta zer esaten zuten ere ez zekiten.

38. "Hi zeiñena haiz?" pasadizua eta "cara al sol"

- **Erref**: LEZ-071/012
- **Iraupena**: 0:02:54. **Hasi**: 00:16:45. **Bukatu**: 00:19:39
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren jarrera
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra

Laburpena:
Baserritar bati galdetu: hi zeñena haiz? eta harek: ni Francona! Eskolan beti Franco gora eta Franco behera!!

39. Etxean informazio gehiegi ez

- **Erref**: LEZ-071/013
- **Iraupena**: 0:00:59. **Hasi**: 00:19:39. **Bukatu**: 00:20:38
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:
Non ikasi behar zen haurrak nondik zetozen? Etxean ez , eskolan ez...

40. Konfesatzeko orduan, emakume kontuekin zirikatzen

- **Erref**: LEZ-071/014
- **Iraupena**: 0:01:24. **Hasi**: 00:20:38. **Bukatu**: 00:22:02
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra

Laburpena:
Lagun bati apaizak konfesatzeko orduan, masaileko bat eman zion, neskak ez zituela ukitzen esaten ziolako.

41. "Xirrit" egiteagatik penitentzi gogorra

- **Erref**: LEZ-071/015
- **Iraupena**: 0:01:43. **Hasi**: 00:22:02. **Bukatu**: 00:23:45
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra

Laburpena:
Don Eusebio bikarioak penitentzi handi bat jarri zion gaizki ulertu batengatik.

42. Bertsolariak balkotik balkoira

- **Erref**: LEZ-071/016
- **Iraupena**: 0:02:51. **Hasi**: 00:23:45. **Bukatu**: 00:26:36
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Bertsolaritza

Laburpena:
Santa Krutz festetan bertsolariak balkoitik balkoira ibiltzen ziren kantuan, mikrofonorik gabe, Uztapide eta Mitxelena gogoratzen ditu bereziki.

43. Lantegiko giro politikoa, latza baina elkartasunezkoa

- **Erref**: LEZ-071/018
- **Iraupena**: 0:02:22. **Hasi**: 00:26:49. **Bukatu**: 00:29:11
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Langileen arteko harremana eta langile-mugimenduak

Laburpena:
Burgoseko prozesuko garaiak ditu batez ere gogoan. Garai gogorrak baziren ere, jendearen solidaridadea askoz ere handiagoa zen.

44. Francoren ondoren herria asko zatitu zen

- **Erref**: LEZ-071/019
- **Iraupena**: 0:01:40. **Hasi**: 00:29:11. **Bukatu**: 00:30:51
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Jarrera politikoak » Liskarrak politikan

Laburpena:
Herri txikitan zatiketa handiagoak eman ziren. "Miliak", " poli-miliak", HB eta EE, traidoreak zirela eta ez zirela.

45. Lokalarekin gorabeherak politika medio

- **Erref**: LEZ-071/020
- **Iraupena**: 0:02:23. **Hasi**: 00:30:51. **Bukatu**: 00:33:14

- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Jarrera politikoak » Liskarrak politikan

Laburpena:
PSOEK, EEkin bat egin zuen eta banatzerako garaian, PSOE lokal guziekin gelditu zen beraienarekin izan ezik.

46. Euskadiko Ezkerran militatzen aritu zen

- **Erref**: LEZ-071/021
- **Iraupena**: 0:02:33. **Hasi**: 00:33:14. **Bukatu**: 00:35:47
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Jarrera politikoak » Liskarrak politikan

Laburpena:
Lagunak "polimiliak" zirelako hasi zen "Euskadiko Ezkerran". Baina familian, EAJkoak ziren batzuk eta nahiko lan. Kalean ere giroa ez zen samurra.

47. Afari koloretsuak

- **Erref**: LEZ-071/022
- **Iraupena**: 0:01:06. **Hasi**: 00:35:47. **Bukatu**: 00:36:53
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Auzokoen arteko harremana

Laburpena:
Denetarik dago koadrilan politika aldetik, eta hala ere ongi moldatzen dira.

48. Atez ateko zabor bilketaren inguruan

- **Erref**: LEZ-071/024
- **Iraupena**: 0:01:28. **Hasi**: 00:37:04. **Bukatu**: 00:38:32
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Natura » Ingurugiroa » Zaborren kudeaketa

Laburpena:
Atez ateko zabor bilketarekin orokorrean pozik daudela dio. Etxean birziklapena egiten ohitua dagoenarentzat ez dagoela inongo arazorik dio.

49. Ez zaio kostatzen birziklatzea

- **Erref**: LEZ-071/026
- **Iraupena**: 0:01:14. **Hasi**: 00:39:33. **Bukatu**: 00:40:47
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Jarrera politikoak » Liskarrak politikan

Laburpena:
Atez atekoak nabari uzten du, hura ezartzea nahi ez dutenak etxean birziklatzen ez dutenak direla.

50. Eskola nazionaletan, neskekin hitz egiteagatik zigortuak

- **Erref**: LEZ-121/003
- **Iraupena**: 0:02:09. **Hasi**: 00:04:28. **Bukatu**: 00:06:37
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Zigorrak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola

Laburpena:
Eskola nazionaletan ikasi zuen. Hiru gela zeuden neskentzat eta beste hiru mutilentzat. Neskekin hitz egiten bazuten, maisuak makilarekin jotzen zien. Estebanek ez zekien gaztelaniaz eta etxera negarrez itzultzen zen.

51. Neskek gaztelaniaz egiteko ohitura zuten

- **Erref**: LEZ-121/007
- **Iraupena**: 0:02:10. **Hasi**: 00:11:00. **Bukatu**: 00:13:10
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Politika eta Franco
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Dotrina

Laburpena:
Dotrinako gauza asko ez zituzten ulertzen. Eskolan "Cara al Sol" kantatzen zuten.

52. Irakasleak ordaintzeko dirua biltzen etxez-etxe

- **Erref**: LEZ-121/012
- **Iraupena**: 0:03:26. **Hasi**: 00:17:22. **Bukatu**: 00:20:48
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Euskara eta politika

Laburpena:
Lezoko ikastolako bultzatzaileetako bat izan zen Esteban. Ez zuen seme-alabarik, baina herritar bezala proiektuan sinisten zuen. Etxez-etxe eta baserriz-baserri ibiltzen ziren ikastolako irakasleak kontratata¡zeko dirua biltzen.Festetan, taberna batean sardinak saltzen zituzten.

53. Lezoko ikastolarentzat irakasle eta diru bila

- **Erref**: LEZ-121/013
- **Iraupena**: 0:02:09. **Hasi**: 00:20:48. **Bukatu**: 00:22:57

- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Euskara eta politika

Laburpena:
Lezoko ikastolarako tituludun irakasle bila ibiltzen ziren. Udaletxera ere jo zuten, kurtso amaieran beste eskolei ematen zieten diru bat eskatzera.

54. Lezoko ikastolako udalekuak

- **Erref**: LEZ-121/014
- **Iraupena**: 0:00:41. **Hasi**: 00:22:57. **Bukatu**: 00:23:38
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Euskara eta politika
- Aisia » Mendia eta hondartza » Udalekuak

Laburpena:
Araban hutsik zegoen herri batean udalekuak antolatu zituzten, Agurain inguruan. Gurasoak bertara joaten ziren ere, janaria prestatzera, garbitzera...

55. Lezoko ikastolako bultzatzailea

- **Erref**: LEZ-121/015
- **Iraupena**: 0:01:23. **Hasi**: 00:23:38. **Bukatu**: 00:25:01
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Euskara eta politika

Laburpena:
Ikastolak geroz eta ikasle gehiago zituenez, gela gehiago behar ziren. Estebanen anai bat ibili zen elizako lokal bat konpontzen. Estebanek ez zuen seme-alabarik, baina euskaraz irakasteko beharra ikusten zuten.

56. "Padres de Familia"eskolakoen salaketa

- **Erref**: LEZ-121/018
- **Iraupena**: 0:04:19. **Hasi**: 00:27:15. **Bukatu**: 00:31:34
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Euskara eta politika

Laburpena:
"Padres de Familia" eskolako gurasoek, Lezoko ikastola salatu zuen. Ikastolari beti oztopoak hartzen zitzaizkion eta garai hartan hori izan zen Estebanen borroka.

57. Musikariak ekartzeko, zentsura pasatu behar

- **Erref**: LEZ-121/019
- **Iraupena**: 0:02:42. **Hasi**: 00:31:34. **Bukatu**: 00:34:16
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararekiko sentimendua
- Politika » 60ko hamarkada eta trantsizioa (1970-1980)

Laburpena:
Ikastolak sortzearen arrazoi nagusi bat, euskara bultzatzea zen. Euskal Jaia ospatzeko batzordean ere zegoen Esteban eta Xabier Lete eta Lourdes Iriondoren letrak eraman behar izaten zituzten zentsura pasatzeko. Elizako kantak aurkezten zituzten, baina gero musikariek haien kantak jotzen zituzten.

58. Herriko batzordeetan sartzen ziren ikastolarako dirua lortzeko

- **Erref**: LEZ-121/020
- **Iraupena**: 0:03:01. **Hasi**: 00:34:16. **Bukatu**: 00:37:17
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Politika eta Franco
- Politika » 60ko hamarkada eta trantsizioa (1970-1980)

Laburpena:
Pantxoa eta Peiorengana joan ziren Baionara, Lezoko ikastolarentzat emango zen kontzertu bat eskatzeko asmoz. Bueltan, Carrera hil zutela jakin zuten eta guardia zibilak kotxea gelditu zien. Azkenean, Pantxoa eta Peiok ez zuten kontzertua eman, beldur bait ziren. Herriko festen komisioan ere sartuta zeuden, musikariak herrira eramateko eta ordainduko zitzaien erdia ikastolara bideratzeko.

59. Lezoko ikastolako lehenengo gelak

- **Erref**: LEZ-121/022
- **Iraupena**: 0:02:12. **Hasi**: 00:38:30. **Bukatu**: 00:40:42
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Euskara eta politika

Laburpena:
Lezoko ikastola elizaren babespean sortu zen, Don Inazio Esnal apaizaren eskutik. Kanpora begira ere, formaltasun gehiago ematen zion. Lehenengo ikastolako gelak, abade etxean eta elizako lokaletan izan ziren.

60. Ikastolarentzat dirua biltzeko zozketak egiten ziren

- **Erref**: LEZ-121/024
- **Iraupena**: 0:01:00. **Hasi**: 00:40:59. **Bukatu**: 00:41:59
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Euskara eta politika

Laburpena:
Zozketak egiten zituzten eta txartelak 100 pezetara saltzen ziren. Egunero, 1000 pezeta irabazteko aukera zuen jendeak.

61. Gizarteak ikastola laguntzen zuen

- **Erref**: LEZ-121/025
- **Iraupena**: 0:01:43. **Hasi**: 00:41:59. **Bukatu**: 00:43:42
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Euskara eta politika
- Aisia » Taberna giroa » Tabernak eta jatetxeak

Laburpena:
Ikastolarentzat dirua ateratzeko taberna bat zabaldu zuten. Bazkariak eta afariak ematen zituzten. Lehengaiak (sagardoa, arrautzak, sardinak...) ikastolarentzat zirenez erdi prezioan lortzen zituzten.

62. Lezoko gau-eskolen sorrera

- **Erref**: LEZ-121/026
- **Iraupena**: 0:03:08. **Hasi**: 00:43:42. **Bukatu**: 00:46:50
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskalduntzea eta alfabetatzea

Laburpena:
Lezoko ikastolarekin batera, euskarazko gau-eskolak ematen hasi ziren. Hasieran, Oñatibiaren metodoarekin alfabetatzen hasi ziren. Gero, euskara batua ikasten hasi ziren eta jende asko joaten zen gau-eskolara. Esteban ere ibili zen klase batzuk ematen.

63. Lezoko ikastolako udalekuak Agurain inguruan

- **Erref**: LEZ-121/030
- **Iraupena**: 0:01:55. **Hasi**: 00:49:25. **Bukatu**: 00:51:20
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Euskara eta politika
- Aisia » Mendia eta hondartza » Udalekuak

Laburpena:
Lezoko ikastolak, udalekuak antolatu zituen. Lehenengoa Agurain inguruan izan zen. Dena gurasoek antolatzen zuten (bazkariak, garbiketak...).

64. Guardia zibilak atxilotuta "Gora Euskadi" esateagatik

- **Erref**: LEZ-121/033
- **Iraupena**: 0:03:36. **Hasi**: 00:52:36. **Bukatu**: 00:56:12
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Polizia
- Politika » 60ko hamarkada eta trantsizioa (1970-1980)
- Politika » Politika eta Franco

Laburpena:
Guardia zibilaren koartela, eskola izandako eraikin batzuetan zegoen. Herriko festa batzuetan, Aizpea tabernan zeudela, Mañuel Salaberriak "Gora Euskadi" esan zuen eta guardia zibilak atxilotu egin zuen. Herritarrak, alkatearen etxera joan ziren Mañuel askatzeko eskatzen. Guardia zibilak, nahi zuena egiten zuen herrian.

65. Bikarioak galdera deserosoak egiten zituen

- **Erref**: LEZ-121/035
- **Iraupena**: 0:04:29. **Hasi**: 00:56:30. **Bukatu**: 01:00:59
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizarekin lotutako pertsonak

Laburpena:
Konfesatzera joaten zirenean, bikarioak nesken kontuak galdetzen zizkien. Zortzi urte zituzten. Bikarioak penitentzia banatzen zuenean, amak jakiten zuen bekatua txikia edo handia izan zen. Beste batzuei bikarioak zaplastekoa ematen zien. Haurrak ziren eta ez zekiten sexuari buruz ezer, baina bikarioak zirikatu egiten zien.

66. Aierru elkartean euskararen-erabilera

- **Erref**: LEZ-121/037
- **Iraupena**: 0:02:39. **Hasi**: 01:01:37. **Bukatu**: 01:04:16
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Herrigintza eta elkarteak

Laburpena:
Aierru elkartean, hasieran euskarari ez zitzaion horrenbesteko garrantzia ematen. Ikasotlako zuzendaria aukeratu behar zen batzarrean, Joxe Mari "Treku"-k esan zuen euskalduna izan behar zuela. Beste batzuek, ordea, ez zioten horrenbesteko garrantzirik eman. Elkartea, dagoen jendearen arabera euskaldunagoa zen edo ez.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2026-11-27

CC-by-sa | **Ahotsak.eus**

Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com